

LEADER in het nieuwe GLB 2023 – 2027 en de voorbereidingen in 2022

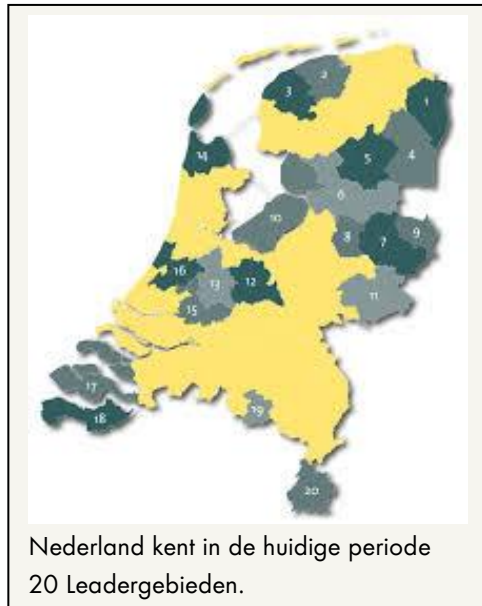
Wat is LEADER¹ en het GLB en wat verandert er?

LEADER is een onderdeel van het GLB ofwel het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid dat in vernieuwde vorm in 2023 start. Daarvoor heeft Nederland een Nationaal Strategisch Plan (ofwel NSP) ingediend dat gezamenlijk is opgesteld door het Rijk, de provincies en de Unie van Waterschappen.

De LEADER-methode is een bottom-up werkwijze voor regionale ontwikkeling: voor, door en van de burgers zelf. LEADER bestaat 30 jaar en is traditioneel ingezet voor brede plattelandontwikkeling. In de nieuwe periode zal een groter deel van de GLB-middelen naar LEADER gaan en zullen LEADER-gebieden zich sterker richten op klimaat, milieu, water en biodiversiteit. Dit omdat deze thema's binnen het NSP een hoge prioriteit hebben.

LEADER-werkwijze

LEADER kenmerkt zich door een bottom-up en programmatische aanpak met doelen die zijn vastgelegd in een Lokale Ontwikkelingsstrategie (ofwel LOS, een soort gebiedsplan). Betrokkenen uit het gebied leveren een belangrijke bijdrage aan de inhoud van deze LOS. Zij bepalen, binnen de kaders van het NSP, mede de doelen die met de LEADER-inzet in hun gebied moeten

Leader breder en makkelijker

Het Nationaal Strategisch Plan beschrijft dat LEADER zowel voor (1) brede plattelandontwikkeling als voor (2) klimaat, milieu, water en biodiversiteit wordt ingezet. Met het eerste wordt bedoeld de inzet voor projecten gericht op behoud en ontwikkeling van leefbaarheid van het platteland, sociale cohesie, en voorzieningen. Het tweede richt zich op (landbouw)projecten waarvoor binnen de huidige LEADER-periode al ruimte is. Voor de nieuwe periode wordt die ruimte flink vergroot en zullen LOS-en daarop worden beoordeeld.

De nieuwe periode mogelijkheden voor een gebruikersvriendelijkere uitvoering van LEADER (zoals verlenen van voorschotten).

Zie ook: [LEADER krijgt nieuw imago](#)

worden bereikt. Dit door samenwerking, leren van elkaar, innovatie en een vaak integrale aanpak.

De uitvoering is, na goedkeuring van een LOS, vooral gericht op het bottom-up proces, ontwikkelen en uitvoeren van projecten met middelen die specifiek hiervoor beschikbaar gesteld zijn. Dit met inbegrip van initiatieven die uiteindelijk als grotere projecten uitgevoerd kunnen gaan worden met middelen buiten LEADER. Als die grotere projecten voldoende landbouwgericht zijn en raakvlakken met het GLB hebben kunnen ze mede met andere GLB-instrumenten worden gefinancierd, zoals die voor innovatie, kennisoverdracht en investeringen.

Een representatieve groep bewoners uit het LEADER-gebied, de Lokale Actie Groep (ofwel LAG), adviseert aan het provinciebestuur over LEADER-projecten in het gebied. Project-beoordeling gebeurt aan de hand van criteria die in de LOS zijn geformuleerd. De subsidie wordt, naast de Europese

bijdrage, aangevuld door provincies, gemeenten en/of waterschappen.

De directe betrokkenheid van burgers, plattelandorganisaties en -bedrijven bij de planvorming en de uitvoering versterkt het gevoel van meedoen, van samenwerken met elkaar en met de overheid, én het brengt Europa dicht bij de burger. Op de [LEADER-website](#) staat meer informatie met inspirerende voorbeelden over het huidige LEADER.

¹ LEADER staat voor Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale en bestaat inmiddels 30 jaar.

Voor wie in LEADER interessant?

LEADER is vooral interessant voor burgers (als collectief), bedrijven, organisaties en gemeenten die vanwege de bottom-up benadering actief betrokken kunnen raken bij projecten op lokaal niveau. Voor de overheden, zoals gemeenten, waterschappen en provincies, kan het bijdragen aan versterking van hun beleidsprogramma's die aansluiten op de LEADER-doelen en werkwijze. Het gaat om partijen binnen de bestaande LEADER-gebieden maar nadrukkelijk ook voor potentieel nieuwe gebieden met interesse. LEADER is bedoeld voor het platteland en kleine kernen.

Wat is er al bekend over LEADER?

In de EU-verordening en het NSP zijn de belangrijkste kaders voor LEADER vastgelegd zoals de bottom-up werkwijze, doelen en de omvang van de EU-middelen (zoals die onder het eerste kopje benoemd). Daarin staan de voorwaarden om voor steun met LEADER-middelen in aanmerking te komen. Die voorwaarden worden in de komende maanden verder in detail uitgewerkt. Provincies kunnen met openstellingen op onderdelen hieraan hun eigen accenten geven. Omdat het NSP nog kan veranderen n.a.v. vragen van de Europese Commissie en de nationale ter visielegging, is er nog een voorbehoud bij onderstaande informatie.

Voor LEADER komt voor de periode 2023 – 2027 in totaal circa € 73 mln beschikbaar, bestaande uit 80% EU-middelen en 20% cofinanciering door de Nederlandse overheden. Er is nog besluitvorming nodig over de verdeling van deze middelen over de provincies. Dit hangt mede af van de verdeling in middeleninzet voor de andere NSP-onderdelen. Mogelijk wordt er besloten tot extra cofinanciering zodat de bijdrage van de Nederlandse overheden aan LEADER gelijk is aan de EU-bijdrage (elk 50%), zoals in de huidige periode.

LEADER kent twee fases:

- 2022 wordt benut voor het opstellen van een LOS;
- Begin 2023 worden deze LOS-en beoordeeld waarna de LEADER-gebieden kunnen starten met uitvoering tot en met 2027.

De intentie is om met de LEADER-middelen steun aan circa 29 gebieden voor 5 jaar mogelijk te maken.

Beoogde stappen 2022

- Provincies verkennen met gebiedspartners in welke mate ze gebruik wensen te maken van LEADER
- Provinciale uitvraag voor LEADER-gebieden met bijbehorende voorwaarden (april)
- Steun aan initiatiefnemers voor opstellen LOS als basis voor LEADER-gebied (juli)
- LOS is uiterlijk eind 2022 gereed
- Provinciale openstelling Uitvoering LEADER (begin 2023) als basis voor beoordelen LOS-en
- Besluit steun uitvoering LOS/ LEADER (streven medio 2023)

Welke elementen bevat een LOS?

Een LOS bevat onder meer:

- Gebiedsbeschrijving als logische eenheid;
- Gebiedsanalyse met behoeftes en potenties;
- Gebiedsstrategie met doelen en resultaten;
- De betrokkenheid van de bewoners en organisaties bij het opstellen van de LOS;
- De werkwijze zoals bottom-up, integraliteit, gebiedsgerichtheid, samenwerking en netwerken;
- Een dekkend financieel plan;
- Interne procedures zoals criteria voor beoordeling van LEADER-projecten;
- De samenstelling van de LAG en hun taken zoals het beoordelen van LEADER-projecten en het mobiliseren van lokale actoren.

Wat kunt u doen?

In beginsel kan iedereen het initiatief nemen. Geïnteresseerde plattelandsgemeenten en waterschappen kunnen contact opnemen met onderstaande provinciale contactpersonen. Geïnteresseerde burgers, organisaties en bedrijven op het platteland kunnen met hun ideeën de eigen gemeenten hierover benaderen en eventueel de provinciale contactpersonen. Voor wie nog niet bekend is met LEADER is het raadzaam om eerst de onderstaande bronnen over LEADER te raadplegen.

Meer informatie en contactpersonen

Voor algemene en actuele informatie zie: www.toekomstGLB.nl en www.netwerkplatteland.nl en specifiek de [LEADER-website](#) met veel informatie over het huidige LEADER.

U kunt ook contact opnemen met de LEADER-contactpersonen bij uw provincie:

- Groningen: Jarne Heuff, j.m.heuff@provinciegroningen.nl, 06-11640772
- Drenthe: Gerard Meijers, g.meijers@drenthe.nl, 06-53758506
- Friesland: Cor Brouwer, c.brouwer@fryslan.frl, 06-21151249
- Overijssel: Anita te Riet, a.t.riet@overijssel.nl, 06-20739503
- Gelderland: n.t.b. (voorlopig agrifood@gelderland.nl)
- Utrecht: Gerard Agterberg, Gerard.Agterberg@provincie-utrecht.nl, 06-10970037
- Flevoland: Andreas Vlasman, Andreas.Vlasman@flevoland.nl, 06-15961420
- Noord-Holland: Stephan Melis, meliss@noord-holland.nl, 06-18609431
- Zuid-Holland: Hester Engelsman: hm.engelsman@pzh.nl
- Zeeland: Anne Schreurs: a.schreurs@zeeland.nl, 06-25726519
- Noord-Brabant: Siegfried Willems, SAWillems@brabant.nl, 06-52794028
- Limburg: Wim Fredrix, wmj.fredrix@prvlimburg.nl, 06-29580858

Deze brochure is opgesteld door de NSP-werkgroep Plattelandsontwikkeling en Voedsel voor informatie aan belangstellenden over de stand van zaken met betrekking tot de uitwerking. Een deel van de bovenstaande informatie kan nog wijzigen en aan deze teksten kunnen geen rechten worden verleend.

Datum: 16-2-2022

